

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van het vernietigde arrest;

Houdt de kosten aan en laat de beslissing daaromtrent aan de feitenrechter over;
Verwijst de zaak naar het hof van beroep te Gent.

Noot

Het voorwerp van de rechtstreekse vordering van de onderaannemer

Werner Derijcke

1. Een onderaannemer beroept zich op artikel 1798 van het Burgerlijk Wetboek en dagvaardt de bouwheer tot betaling van wat door laatstgenoemde aan de hoofdaannemer nog verschuldigd is.

De opdracht diende blijkbaar in schijven te worden betaald. Op het ogenblik van de dagvaarding was de voorlaatste schijf reeds betaald en was de laatste schijf nog niet opeisbaar.

Nu de rechtstreekse vordering van de onderaannemer tegen de bouwheer slechts gegrond kan worden verklaard “*ten belope van hetgeen deze aan de aannemer verschuldigd is op het ogenblik dat [de] rechtstreekse vordering wordt ingesteld*”, stelt zich de vraag of deze zinsnede moet worden begrepen als “ten belope van de opeisbare schuldvordering van de hoofdaannemer ten opzichte van de bouwheer” dan wel in de zin van “ten belope van alles wat de bouwheer in het raam van de overeenkomst nog aan de hoofdaannemer zal moeten betalen”.

Beide interpretaties zijn, louter op basis van de tekst van de desbetreffende wetsbepaling, best verdedigbaar en de voorbereidende werkzaamheden bieden geen hulp om de knoop door te hakken.

In de hier besproken zaak blijkt het hof van beroep te Antwerpen voor de eerste interpretatie te hebben gekozen. De vroeger gepubliceerde rechtspraak had zich eerder uitgesproken in de zin van de tweede interpretatie¹.

Het Hof van Cassatie kiest resoluut voor de tweede oplossing: “[D]e rechtstreekse vordering [heeft] alle schuldvoorwaarden tot voorwerp... die de aannemer put uit diens overeenkomst met de opdrachtgever met betrekking tot het bedoelde

werk; ... hierbij [is] niet... vereist dat de schuldvordering van de aannemer op dat ogenblik reeds opeisbaar is”.

De beslissing is duidelijk en vraagt geen nadere uitleg. Er mag alleen niet uit het oog worden verloren dat de rechtstreekse vordering pas uitwerking krijgt op het ogenblik dat het wordt uitgeoefend². Alles wat door de bouwheer vóór die uitoefening is betaald blijft dus buiten bereik van de rechtstreekse vordering.

2. Het Hof van Cassatie benadrukt echter “*dat de bouwheer immers ten overstaan van de onderaannemer, de niet-opeisbaarheid van de schuldvordering kan opwerpen*”. Met andere woorden: de rechtstreekse vordering slaat op alles wat door bouwheer aan de hoofdaannemer nog verschuldigd is in het raam van de aannemingsovereenkomst, maar de bouwheer verliest daardoor het voordeel niet van de aan hem toegekende betalingstermijnen. Na het instellen van de rechtstreekse vordering, kan de bouwheer dus niet meer geldig aan de hoofdaannemer betalen maar zal hij slechts tot effectieve betaling aan de onderaannemer moeten overgaan op de vervaldag van zijn eigen schuld ten opzichte van de hoofdaannemer. Vóór die datum zullen er in het raam van de rechtstreekse vordering ook geen verwijlinteressen verschuldigd zijn.

3. Er dient te worden aangestipt dat het Hof terloops bevestigt dat de rechtstreekse vordering niet kan worden uitgeoefend voor alle om het even welke sommen die door de bouwheer aan de hoofdaannemer zouden verschuldigd zijn. Het gaat alleen om de schuldvoorwaarden “*die de aannemer put uit diens overeenkomst met de opdrachtgever met betrekking tot het bedoelde werk*”³.

¹ Zie F. T’KINT en W. DERIJCKE, “Overzicht van rechtspraak. Het voorrecht en de rechtstreekse rechtstreekse vordering van de onderaannemer tegen de bouwheer (1990-2004)”, *T.B.H.* 2005, p. 863, nr. 24.

² *Ibid.*, p. 863, nr. 25.

³ Zie hieromtrent *ibid.*, p. 864, nr. 26.